

Бүгү чурттарның пролетарийлері, каттыжыңар!

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 285 (12375)

1983 чылдың декабрь 13, вторник

1925 чылда үндөй бастаган

Өртүз 3 көп

НЕГЕЛДЕЛИК ЁЗУ-БИЛЕ

● Партияның XXV Кызыл хоорай конференциязындан ●

Республика байыскалының хой муң коммунистериниң төлөөкчилери 883 делегат субботада Кызылда хөгжүм-шин театрында чыккан. Партияның XXV съездинин СЭКП ТК-ның оң соондагы Пленумнарының шийириниң боттандырар дээш, хоорайның партия организациязының өтөтүгү үеде кылган чурттан ажылы бүтү талаалыг, шүгүмчүлүк ёзу-биле олар чуталаалыг көргөн. Ажыл-херекчи чутгаа үезинде, илеткелчи — СЭКП Кызыл хооромунун бирги секретары Б. П. Свннц ов, санал берген делегаттар чыгынган эки дуржулганы демделээш, кол кичээгенин беш чыл планның даалгалары күссетиней турар участоктарже утландырган болгаш ажыл-херектин байдалы экижидер дээш чүпү кылырын сүмөлешкен.

АЖЫЛ-АГЫЙГА УДУРТУЛГА

— Эрткен 2 чыл 11 айларда продукция сайгарының планын хоорайның үлөтүрү 103,3 хуу күсүдүп, күш-ажылдың бугуручулугу 7,2 хуу өздүлдү чедип алган. Уш чылдарың планнарындан аар 22 миллион рубльдин үлөтүр продукциязын бүдүргөн — деп, илеткелчи чуталаан. Чүзү сөөртүлгенин, чоңун амдылар хандырылганың талаа-биле планнар күссетинейн ол чуталаан, тоарайг саннарың адаан. Хоорайның хой-хей ишчилери боттарың сөөктө ээ болуп турар. Чикээ, 1,6 муң ажыл кичи бо хүнге чедир беш чылдың хой чылдарың, сөзөң ажыл кичи — дөрт чылдарың планнарың күссеткен, а алдан ажылчың он бирги беш чылда кылыр ужурутук ажалуулуң долзуу-биле дозуп алган, дараазында беш чылдың үлөтү күсүдүп кирипкен. Оларның аразында конференцияның делегаттары — чолчаалы Г. А. Рабчевский, Г. Н. Товришай, Н. Т. Музыка, Ю. М. Токарь олар бар.

Өтөтүгү үезин дүргүзүң да хоорайның бүдүрүлгө чаз 80 кылыгынын шигээдип алган. Ушун хире кылыгыларга хурунунг Шынар демдөөн тышкан. Бирги категорияга саптанган продукцияны саны көвүдүң. Күш-ажылчы коллективтер 42,5 миллион кв/шак электроэнергияны, 1400 тонна кыпар-чаар материалдары хой чылыг энергиязын, одаар чүдүдү камнап алган.

Партия организациялары ажыл-ишчи коллективтерин тургустунган сорулгалары күсүдүргөң мобилизация, чогуур организацияк болгаш политикак ажылды чуртуканы ыңдыг чедишкениниң чутула үндөзүн болган. Бо талаа-биле дараалыла фабриказында, «Тудук кезектери» комбинатта, автоселетке заводунда, сүт, эът комбинаттарында партия организацияларының ажылы конференцияга эки үнелдип алган.

Дараалыла фабриказында партия организациязы коллективтик ёзуут өзө болуп турар. В. Н. Бреханова оң секретарына каш удаа сонгудуп, алды чыл ажалдаан. Коммунистер бүдүргөңиң ажыктын бидериниң, продукцияның шынарын экижидериниң айттырларын шуут холга алган. Партия организациязы социалистик чарыштың дээштин чедип алыр дээш хойну кылган, кижилериниң ажалдаар база дыштаныр байдалдары эки, аргалары хой болуң дээш администрация-биле нады тодарайг хемчеглерин алган. Бүдүрүлгениң болгаш күш-ажылдың сагыла-чурумун экижидериниң коммунистер шийириниң ролдуг болган. Оларның инициатива-биле, үлөгер-биле, чогуур белек кыл ажалдарын чорутуп турар, күш-ажылчы организацияларын илеткелчи чуталаан. Хоорайның бирги дөңгө хевирин илеткелчиң күүс-ажылды киржигениң коммунисттиң барымдаалар төлээр бригада керээзинче бүтү ажалдакчыларын шийириниң хоорайда чоруп овар. Эң ылангыя алгы, балык заводтарының, «Тыва сүт тудук» трестиниң дээр бетон кылыгылар заводтарының удурутуктары болгаш оларда партия организацияларының секретарлары — бо, беш чылда — дына

кошмак ажалдап турар деп чидиң-биле шүгүмчүлүктен. Олар болгаш өскө-даа чамдык эштер күш-ажылды бугуручулуг кылдыр организа-застан шыдаайн, тыынтыр-сагыңыр, ажыл-херекчи чорукту көргүсөй турар, чаа техниканы болгаш технологияны шигээдип алырынга чүгүлүг болбаан, кижилер-биле ажалды кошмак чорудуп келген. Харын-даа ол четкестерин «бөтүтү чыла-даганнар»-биле тайыл-бырлаар дээр хөөнер олар-да бар. А партия хоорому хожудал турар коллективтериниң ажылыны эки ханылап кирип, чыла-даганнар ханы анализир, тодарайг көрбөш, тургустунуп келген айттырларын шийириниң дээш, дузаны чамдыкта көргүсөй турган деп, илеткелчи бот-шүгүмчүлүк ёзу-биле демделгэн. Ындыг коллективтерге масса-политиктиг, кижизидиле ажылы экижидер дээш, коммунистерниң авангарды ролон көдүрүп дээш хемчеглерини алыр чутула турган. Күрүне планның күсүдүргөңиң чогуур шогыны негелде база эвээш, Чогууна оң уруундан үлөтүргө күш-ажылдың бугуручулугун бидер талаа-биле беш чылдың хой чылдарың даалгалары чедир күсүдүргөң. Харын-даа дөрт бүдүрүлгениң бирээзинде-ле чамдык ортук төлөвир күш-ажылдың бугуручулугун өздөлдөй мурун турар. Бир эвээш ыңдыг бүдүрүлгелерин партия организациялары, удурутукчулары артемин болгаш техниканың чедишкенин, мурунчы дуржулганы шигээдип дээш, ажылды организациялар экижидер дээш бөтүтү хемчеглерин ал келген болза, байдал өскө турар ийик деп, делегаттар демделгэн. Красноярскийн политиктинин институтун Кызылда филиалының директору Д. Б. Бузур-оол өөредилге кичизидиле айттырларын чуталаалың, техникада, эртемде чаа чүдүдү дилевес, херекке ал-бас, мырмалы беш чылдың тургустунун беш эскербесте артыгы ужуражышкыңар, ажыл чатаалар хүнерин болуп турар. Чоңука чурттал турар чериниң айы-биле масса-политиктиг ажылды чорударың чамдык дуржулганы чыгынган. Ынча-даа илеткел-де болгаш делегаттар саландалында кол черин иш-Пленумунун негелдеринге дүшүрүп алыр, чедир шийириниң партия айттырлар эвээш, Чикээ, политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгеде инициатива, кичизидиле, медээлер бээр хевирин кичээлдер хой болула, оларның коллективтериниң ажыл-херектери-биле харылаа эвээш болуп турар. Чамдык мебель фабриказы, шыво завод, хөгжүм-шин театры, телефон-телеграф станциязы ышкан коллективтерге өөредилгени чазың организация, рес-ретиктиг дөңгө эртинир турган, Кызылдар үстүр таарылгалар база ховар эвээш.

Хоорайның удурутук кадрларының партия активиниң политикак өөредилгениң организациязы ам-даа четпес. Идеология активиниң, эртинир турар масса-политиктиг хемчеглериниң сасы хой-даа болза, оларны салдары ам-даа шоолут эвээш деп демделгенин. Чүте ээрге кичи бүдүргөң чедер сорула күсүдүргөңиң турар, бо ажалда ужуз эдиртер, эркенгездер таарылгалар, инициатива кылдыр күчүлөр ам-даа бар.

Масса-политиктиг болгаш кижизидиле ажылыга удурутук болгаш инженер-техниктиг хой-хей ажалдакчылар кошмак кирип келген. Оларның чикээңи «Тыва тудук» трестин, электростанцияны, тараа продуктулар сайгарыла баазаның алгы заводунун, «Красноярский-трест» трестин, автобазаның ишч удурутукчулары, эштер Тугулохов, Соломатов, Филанов, Чемяков, Глиниев болгаш оскер-даа кирип турар, оларны конференцияга шыгыш шүгүмчүлүк.

Партия хоорому, партия өгө организациялары тодарайг социал-экономиктиг сорула-шүгүмчүлүк ёзу-биле сайгарып көргөш, конференция соңгаарлап болгаш бөтүтү хемчеглерин алырын чутулазын айткан. Партия хоорому, «Тыва тудук» трестин, партия өгө организациялары капитал тургустунуп келген айттырларын шийириниң дээш, дузаны чамдыкта көргүсөй турган деп, илеткелчи бот-шүгүмчүлүк ёзу-биле демделгэн. Ындыг коллективтерге масса-политиктиг, кижизидиле ажылы экижидер дээш, коммунистерниң авангарды ролон көдүрүп дээш хемчеглерини алыр чутула турган. Күрүне планның күсүдүргөңиң чогуур шогыны негелде база эвээш, Чогууна оң уруундан үлөтүргө күш-ажылдың бугуручулугун бидер талаа-биле беш чылдың хой чылдарың даалгалары чедир күсүдүргөң. Харын-даа дөрт бүдүрүлгениң бирээзинде-ле чамдык ортук төлөвир күш-ажылдың бугуручулугун өздөлдөй мурун турар. Бир эвээш ыңдыг бүдүрүлгелерин партия организациялары, удурутукчулары артемин болгаш техниканың чедишкенин, мурунчы дуржулганы шигээдип дээш, ажылды организациялар экижидер дээш бөтүтү хемчеглерин ал келген болза, байдал өскө турар ийик деп, делегаттар демделгэн. Красноярскийн политиктинин институтун Кызылда филиалының директору Д. Б. Бузур-оол өөредилге кичизидиле айттырларын чуталаалың, техникада, эртемде чаа чүдүдү дилевес, херекке ал-бас, мырмалы беш чылдың тургустунун беш эскербесте артыгы ужуражышкыңар, ажыл чатаалар хүнерин болуп турар. Чоңука чурттал турар чериниң айы-биле масса-политиктиг ажылды чорударың чамдык дуржулганы чыгынган. Ынча-даа илеткел-де болгаш делегаттар саландалында кол черин иш-Пленумунун негелдеринге дүшүрүп алыр, чедир шийириниң партия айттырлар эвээш, Чикээ, политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгеде инициатива, кичизидиле, медээлер бээр хевирин кичээлдер хой болула, оларның коллективтериниң ажыл-херектери-биле харылаа эвээш болуп турар. Чамдык мебель фабриказы, шыво завод, хөгжүм-шин театры, телефон-телеграф станциязы ышкан коллективтерге өөредилгени чазың организация, рес-ретиктиг дөңгө эртинир турган, Кызылдар үстүр таарылгалар база ховар эвээш.

Хоорайның удурутук кадрларының партия активиниң политикак өөредилгениң организациязы ам-даа четпес. Идеология активиниң, эртинир турар масса-политиктиг хемчеглериниң сасы хой-даа болза, оларны салдары ам-даа шоолут эвээш деп демделгенин. Чүте ээрге кичи бүдүргөң чедер сорула күсүдүргөңиң турар, бо ажалда ужуз эдиртер, эркенгездер таарылгалар, инициатива кылдыр күчүлөр ам-даа бар.

Масса-политиктиг болгаш кижизидиле ажылыга удурутук болгаш инженер-техниктиг хой-хей ажалдакчылар кошмак кирип келген. Оларның чикээңи «Тыва тудук» трестин, электростанцияны, тараа продуктулар сайгарыла баазаның алгы заводунун, «Красноярский-трест» трестин, автобазаның ишч удурутукчулары, эштер Тугулохов, Соломатов, Филанов, Чемяков, Глиниев болгаш оскер-даа кирип турар, оларны конференцияга шыгыш шүгүмчүлүк.

Партия хоорому, партия өгө организациялары тодарайг социал-экономиктиг сорула-

шүгүмчүлүк ёзу-биле сайгарып көргөш, конференция соңгаарлап болгаш бөтүтү хемчеглерин алырын чутулазын айткан. Партия хоорому, «Тыва тудук» трестин, партия өгө организациялары капитал тургустунуп келген айттырларын шийириниң дээш, дузаны чамдыкта көргүсөй турган деп, илеткелчи бот-шүгүмчүлүк ёзу-биле демделгэн. Ындыг коллективтерге масса-политиктиг, кижизидиле ажылы экижидер дээш, коммунистерниң авангарды ролон көдүрүп дээш хемчеглерини алыр чутула турган. Күрүне планның күсүдүргөңиң чогуур шогыны негелде база эвээш, Чогууна оң уруундан үлөтүргө күш-ажылдың бугуручулугун бидер талаа-биле беш чылдың хой чылдарың даалгалары чедир күсүдүргөң. Харын-даа дөрт бүдүрүлгениң бирээзинде-ле чамдык ортук төлөвир күш-ажылдың бугуручулугун өздөлдөй мурун турар. Бир эвээш ыңдыг бүдүрүлгелерин партия организациялары, удурутукчулары артемин болгаш техниканың чедишкенин, мурунчы дуржулганы шигээдип дээш, ажылды организациялар экижидер дээш бөтүтү хемчеглерин ал келген болза, байдал өскө турар ийик деп, делегаттар демделгэн. Красноярскийн политиктинин институтун Кызылда филиалының директору Д. Б. Бузур-оол өөредилге кичизидиле айттырларын чуталаалың, техникада, эртемде чаа чүдүдү дилевес, херекке ал-бас, мырмалы беш чылдың тургустунун беш эскербесте артыгы ужуражышкыңар, ажыл чатаалар хүнерин болуп турар. Чоңука чурттал турар чериниң айы-биле масса-политиктиг ажылды чорударың чамдык дуржулганы чыгынган. Ынча-даа илеткел-де болгаш делегаттар саландалында кол черин иш-Пленумунун негелдеринге дүшүрүп алыр, чедир шийириниң партия айттырлар эвээш, Чикээ, политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгеде инициатива, кичизидиле, медээлер бээр хевирин кичээлдер хой болула, оларның коллективтериниң ажыл-херектери-биле харылаа эвээш болуп турар. Чамдык мебель фабриказы, шыво завод, хөгжүм-шин театры, телефон-телеграф станциязы ышкан коллективтерге өөредилгени чазың организация, рес-ретиктиг дөңгө эртинир турган, Кызылдар үстүр таарылгалар база ховар эвээш.

Хоорайның удурутук кадрларының партия активиниң политикак өөредилгениң организациязы ам-даа четпес. Идеология активиниң, эртинир турар масса-политиктиг хемчеглериниң сасы хой-даа болза, оларны салдары ам-даа шоолут эвээш деп демделгенин. Чүте ээрге кичи бүдүргөң чедер сорула күсүдүргөңиң турар, бо ажалда ужуз эдиртер, эркенгездер таарылгалар, инициатива кылдыр күчүлөр ам-даа бар.

Масса-политиктиг болгаш кижизидиле ажылыга удурутук болгаш инженер-техниктиг хой-хей ажалдакчылар кошмак кирип келген. Оларның чикээңи «Тыва тудук» трестин, электростанцияны, тараа продуктулар сайгарыла баазаның алгы заводунун, «Красноярский-трест» трестин, автобазаның ишч удурутукчулары, эштер Тугулохов, Соломатов, Филанов, Чемяков, Глиниев болгаш оскер-даа кирип турар, оларны конференцияга шыгыш шүгүмчүлүк.

Партия хоорому, партия өгө организациялары тодарайг социал-экономиктиг сорула-шүгүмчүлүк ёзу-биле сайгарып көргөш, конференция соңгаарлап болгаш бөтүтү хемчеглерин алырын чутулазын айткан. Партия хоорому, «Тыва тудук» трестин, партия өгө организациялары капитал тургустунуп келген айттырларын шийириниң дээш, дузаны чамдыкта көргүсөй турган деп, илеткелчи бот-шүгүмчүлүк ёзу-биле демделгэн. Ындыг коллективтерге масса-политиктиг, кижизидиле ажылы экижидер дээш, коммунистерниң авангарды ролон көдүрүп дээш хемчеглерини алыр чутула турган. Күрүне планның күсүдүргөңиң чогуур шогыны негелде база эвээш, Чогууна оң уруундан үлөтүргө күш-ажылдың бугуручулугун бидер талаа-биле беш чылдың хой чылдарың даалгалары чедир күсүдүргөң. Харын-даа дөрт бүдүрүлгениң бирээзинде-ле чамдык ортук төлөвир күш-ажылдың бугуручулугун өздөлдөй мурун турар. Бир эвээш ыңдыг бүдүрүлгелерин партия организациялары, удурутукчулары артемин болгаш техниканың чедишкенин, мурунчы дуржулганы шигээдип дээш, ажылды организациялар экижидер дээш бөтүтү хемчеглерин ал келген болза, байдал өскө турар ийик деп, делегаттар демделгэн. Красноярскийн политиктинин институтун Кызылда филиалының директору Д. Б. Бузур-оол өөредилге кичизидиле айттырларын чуталаалың, техникада, эртемде чаа чүдүдү дилевес, херекке ал-бас, мырмалы беш чылдың тургустунун беш эскербесте артыгы ужуражышкыңар, ажыл чатаалар хүнерин болуп турар. Чоңука чурттал турар чериниң айы-биле масса-политиктиг ажылды чорударың чамдык дуржулганы чыгынган. Ынча-даа илеткел-де болгаш делегаттар саландалында кол черин иш-Пленумунун негелдеринге дүшүрүп алыр, чедир шийириниң партия айттырлар эвээш, Чикээ, политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгеде инициатива, кичизидиле, медээлер бээр хевирин кичээлдер хой болула, оларның коллективтериниң ажыл-херектери-биле харылаа эвээш болуп турар. Чамдык мебель фабриказы, шыво завод, хөгжүм-шин театры, телефон-телеграф станциязы ышкан коллективтерге өөредилгени чазың организация, рес-ретиктиг дөңгө эртинир турган, Кызылдар үстүр таарылгалар база ховар эвээш.

Хоорайның удурутук кадрларының партия активиниң политикак өөредилгениң организациязы ам-даа четпес. Идеология активиниң, эртинир турар масса-политиктиг хемчеглериниң сасы хой-даа болза, оларны салдары ам-даа шоолут эвээш деп демделгенин. Чүте ээрге кичи бүдүргөң чедер сорула күсүдүргөңиң турар, бо ажалда ужуз эдиртер, эркенгездер таарылгалар, инициатива кылдыр күчүлөр ам-даа бар.

Масса-политиктиг болгаш кижизидиле ажылыга удурутук болгаш инженер-техниктиг хой-хей ажалдакчылар кошмак кирип келген. Оларның чикээңи «Тыва тудук» трестин, электростанцияны, тараа продуктулар сайгарыла баазаның алгы заводунун, «Красноярский-трест» трестин, автобазаның ишч удурутукчулары, эштер Тугулохов, Соломатов, Филанов, Чемяков, Глиниев болгаш оскер-даа кирип турар, оларны конференцияга шыгыш шүгүмчүлүк.

Партия хоорому, партия өгө организациялары тодарайг социал-экономиктиг сорула-шүгүмчүлүк ёзу-биле сайгарып көргөш, конференция соңгаарлап болгаш бөтүтү хемчеглерин алырын чутулазын айткан. Партия хоорому, «Тыва тудук» трестин, партия өгө организациялары капитал тургустунуп келген айттырларын шийириниң дээш, дузаны чамдыкта көргүсөй турган деп, илеткелчи бот-шүгүмчүлүк ёзу-биле демделгэн. Ындыг коллективтерге масса-политиктиг, кижизидиле ажылы экижидер дээш, коммунистерниң авангарды ролон көдүрүп дээш хемчеглерини алыр чутула турган. Күрүне планның күсүдүргөңиң чогуур шогыны негелде база эвээш, Чогууна оң уруундан үлөтүргө күш-ажылдың бугуручулугун бидер талаа-биле беш чылдың хой чылдарың даалгалары чедир күсүдүргөң. Харын-даа дөрт бүдүрүлгениң бирээзинде-ле чамдык ортук төлөвир күш-ажылдың бугуручулугун өздөлдөй мурун турар. Бир эвээш ыңдыг бүдүрүлгелерин партия организациялары, удурутукчулары артемин болгаш техниканың чедишкенин, мурунчы дуржулганы шигээдип дээш, ажылды организациялар экижидер дээш бөтүтү хемчеглерин ал келген болза, байдал өскө турар ийик деп, делегаттар демделгэн. Красноярскийн политиктинин институтун Кызылда филиалының директору Д. Б. Бузур-оол өөредилге кичизидиле айттырларын чуталаалың, техникада, эртемде чаа чүдүдү дилевес, херекке ал-бас, мырмалы беш чылдың тургустунун беш эскербесте артыгы ужуражышкыңар, ажыл чатаалар хүнерин болуп турар. Чоңука чурттал турар чериниң айы-биле масса-политиктиг ажылды чорударың чамдык дуржулганы чыгынган. Ынча-даа илеткел-де болгаш делегаттар саландалында кол черин иш-Пленумунун негелдеринге дүшүрүп алыр, чедир шийириниң партия айттырлар эвээш, Чикээ, политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгеде инициатива, кичизидиле, медээлер бээр хевирин кичээлдер хой болула, оларның коллективтериниң ажыл-херектери-биле харылаа эвээш болуп турар. Чамдык мебель фабриказы, шыво завод, хөгжүм-шин театры, телефон-телеграф станциязы ышкан коллективтерге өөредилгени чазың организация, рес-ретиктиг дөңгө эртинир турган, Кызылдар үстүр таарылгалар база ховар эвээш.

Партия хоорому, партия өгө организациялары тодарайг социал-экономиктиг сорула-

ЧУРУКТАРДА: каңнакчы У. Монгуш, бригада кижигинери В. КАРА-САЛДЫН фотолары.

ХАРЬКОВ. Т-150 маркалыг тракторну чарытп, улам-на сайыраңгайыңар талаа-биле эң эки саналдарың конкүрузун чарлаан турган. Лазов районда Снеглов атыг колхозтун бригадир, СССР-ниң 1983 чылда Күрүне шаңналының лауреады А. Панасенко ол конкурсука тилекчи болган. Тракторнуң оокунунарын, дүргөдөрин база ону доктадырын таарыштыр солуштур чартанн норобалыг баштайгы машинаны Харьковский трактор заводуна эштеринге колхозтун механикада ажалдакчылар турар. Казандин-Небит-Дагның 120 километр узун дүртүт сүт дамчыдар хосалың ажалдап түшкөндө уш некеткиң ажалдап хуу-сазын ийи чартык чыл немей уздыр арганы бээр.

ЛЕНИНГРАД. Фини му-гулауруң доштуг суун дамчыштыр баштайгы хой судулар Ленинградтың далай өртөзүнине дөңгөлдө баштайгы он хонунда чедип келген. Кышың уде судуларны артыгарын дош буза үстүр күчүлүг «Семён Дежнев», «Иван Крузенштер», «Капитан М. Измайлов» деп ледоходтар ханды-тур турар. Мурманскийн далай өртөзүнине хой чүк сөөртүр күчүлүг судулар Ленинградтың өртөзүнине ышкы далай оруу-биле көзп эгелзэн.

КИЕВ. Ногааларың болгаш кат-химисттиң шынарын бичиң-даа кудулатпайн, на-дагалар тускай чертерин Украинада калба-биле тудуп турар. Николаев обла-ст Калорос атыг сохкоза нөдөз ажал-агыйның 3,5 тонна продукциязын кадага-лаар улуг складты чоңта-чаа ажалдакта кирипкен. Кат-химист болгаш ногааларың бугуру турар специализа-таан ажал-агыйларга ыңдыг складтары тутааш, ажал-далга кирипкен сөөлдө нө-дөз ажал-агый продукция-зын ылай, бээр ажал чоңка-дажылаарын сохадарыңга, хоорайларын чурттакчы-ларын чаа ногаалар, кат-химист-биле доктаамал хан-дыр арганы берип турар.

ПРЖЕВАЛЬСК. Элебаев атыг ары азыраар сдох-тун ажал-ишчилери ам чур-тун кайың-даа району-биле телефон дамчыштыр хары-лаан аргалыг болган. Бед-жыл күчүлүг автоматтыг теле-фон станциязын сохкоз төвүнде ажалдакта кирипкен. Автоматтыг телефон шүгүм-чүлүг болгаш улуг номер-ге немей өскөн.

Автоматтыг телефон шу-гумнарын күчүлүг улуг суур-ларда эвээш, харын-даа ыра-к мал олардарында хойжу-лар болгаш сарлык надар-чыларың бажыңарыңга, турлагыңа база кирипкен.

ОЧАКЧИГА. Грузияның нөдөз тудук баазаны улам калдыр турар Беслаху-бунт демир-бетон заводун ажалдакта чоңта чаа кири-пкен болгаш ол баштайгы продукциязын берип эгел-зэн. Амы беш чылдың өтө-ниден бээр үкен ажыл де-мир-бетон заводтарың Груз-ияның нөдөз черлеринде ажалдакта кирипкен.

МАРЫ. Каракум каналы-ның ижер суун Турк-менистанда Туркмен-Ка-ла суурун чурттакчылар ажалдап эгелзэн. Чоңта-чаа ажалдакта кирипкен дөң-теп километр узун дүртүт хоолайны дамчыштыр ижер суугу чурттакчыларын ба-жыңарыңа кирипкен. Мары обла-ст төпчүткен сүт хан-дырлагының комплектиг системазын дериниң план-ны чедишкенин боттанган. Аму-Дарьяның, Мургабын болгаш каналдарың арыг суун хоорайларын болгаш суурларын чурттакчыла-

Күш-ажылчы МЕДЭЭЛЕР

ТРАНСПОРТЧУЛАР — ТИИЛЕКЧИЛЕР

11 айларда чүк сөөртүрүң планын Кызылдың бугу авто-транспорт бүдүргө-лери күсүдүргөн.

«Тыва нөдөз тудук» трестин автобазаның планын 116 хуу, республи-каның хереклекчилер ни-тиелиниң болгаш «Тыва сүт тудук» трестин чолча-лур коллективтер 108 хуу күсүдүргөн. Пла-нын № 1, № 2, № 3 АТБ-лер күсүдүргөн.

Чолаачылар аразында чыл планын күсүдүргөн хой, Чикээ, «Тыва со-хкоз тудук» каттыжыш-кының АТБ-зинде 10 чолаачы беш чылдың пла-нын күсүдүргөн. Олар-ның аразында Н. М. То-карь база бар.

А. БАГЫР.

СЕПТЕЛГЕДЕ

«Барлык» совхозтук механизаторлары, чо-лаачылары каскы хову ажалдакчыга белек-ниң, техника септелге-зинде ажалдап турар. Септелчилер аразында социалистик чарышты түшүп турар. Чолаачы-лар Б. Очур-оол, С. Кер-тик-оол, В. Хомушук, трактористер К. Санаа, Д. Кужугет, М. Оюн, М. Хертек болгаш оон-даа өскер септелгени эки шийириниң чорудуп, чарышты мурунчылар болуп турарлар. Машина-трактор мастеркалзында септелчилерге таарым-чалыг байдалды тургускан.

Бистин корр.

ЧЫЛЫГНЫ, ЧЫРЫКТЫ...

Республиканың элек-тричтериниң кол-лективтиг эртен он бир айларда электри энер-гиязын бүдүргөн 102,7 хуу, чымыг энер-гиязын 100,5 хуу кү-сүткен.

Ол үезин дүргүзүң да инициативаның план-дан ажык 49 муң рубль-ге бугурун удургөн. Кызыл участогундан механика чегинден Е. А. Тажелухинниң бригадазы, септелге-тудук участогу-дан Н. В. Васильевниң шеверлекчилер, меха-ника мастеркалзында Н. А. Бичковтун, котельная салдырыңдан В. В. Ари-мовтун бригадалары эки ажалдаан.

Н. ООРЖАК.

(Төнтүз 2-ги арында).

Туринская библиотека А. С. Пушкина

НЕГЕЛДЕЛИК ЭЗУ-БИЛЕ

үрө-түгөндөгү ажалдаары улуусун нуртталга-амыдрал байддарында база удуу-биле амааржыр деп, алаб-зауудуну хабар бажырап ма-стери К. Ч. Чымыл чугаа-лаан, бо талым-биле ол бу-дургага ээзир хемчегер аламын турары шүгүмчү-лүн, «Каз-Хем» хемүр-деш-резервниги мурунда аз-ш-чем сазым турган, ам ону хаап каапкан. Шахтерлар эр-тен эрте ажалдап чоруур, кезжэ орай чыгып кээр, ол теде магазинер хагына бер-ген болур, ынгандык аш-ч-кеме чамдыкта чедимсиз баар. Ол магазини ажалда-херек деп чептүт негелдени эккалатор машини А. А. Некохоров турган. Улуу ажал-атыйгыны бүгү-ле коллективтерге аш-ч-ажылдык болгаш бугуруле-ниги салгыла-турмуш үрө-турарлар-биле элтижер чо-кутарыны чок кылдыр, олар-га амааржыр тодаргай болгаш дэштир хемчегерлер алыр партиа организациа-рынык хүлээлгес болур. Ма-каз салгыла-турмуш бажы-лаары дэши демисел дээр-ге кыска үеник кампаниа эвес, салгыла-турмуш бистин бүгү ажал-херектерини аш-ч-ажыл-дала стили экижандыгы ду-залаар, планир күсөлдөни-ге, күш-ажылдык бугуручу-дун, бугурулгени ажиактын бедилерини күчүдү быра болур ужурул дэши эш Ю. В. Андроповтун айт-ш-кынары үлөзүн болур. Салгыла-турмуш бажыла-рынга удуу ролду аш-ч-ажылдык организастаарынык

болгаш иди бээрини бонга-да хевир ойнап турар. Ам-ча уде хоорай ажиакчына-рынык кезин бригадаларда каттышкан, Чангыс нард-биле ажалдап турар брига-даларда мораль-психолотуг байдал эки, ажал-херек чо-гумчалык чоруп турар деп, илеткеде айткан. Салгыла-турму үрөкчилерин иди-г бригадаларда кычкытырбайн турар. Ынчалза-даа чамдык бригадалар өзү, барымаалап тургустунган, олар ажилдык алыс түнелди дэши, белин объект дэши ам-даа долу ха-рыска чок. СЭКП ТК-нык, ССР-ни Министрлер Чөвү-лелин болгаш ВЦИСП-ти бо талым-биле доктаала-рынга дүштүр ажилдаарык чугулаан делегатор — Э. К. Комбинаднык директор — Б. А. Конуспаев, «Тыва тууду» гр-ти парком секретары Г. А. Меделев болгаш өскөл-дэа савалдарына чугулаан.

АЖЫЛДЫН СТИЛИНЧЕ КИЧЭЭНГЕЙ

Хоорайнык партиа органи-застаарынык мурунда туруп турар улуу сорулгалары шиптирлээрлери партиа ажи-акты, партиа ажиакты аш-ч-ажылдык болгаш методта-рык сайзырагыйжыдары чу-гула ролду болур деп кон-ференция делегатор, Отгөт-түг уде бо талым-биле чам-

дык чүүлдер кылдынганы илеткеди, делегатор айт-кан. Партиа болгаш ажил-агы ажиакты СЭКП хоорому ажилдап кылган. Аппарат ажилдаачыларынык партиа организастаарына барып ажилдаарык чурумчудуп, оларнык түнелдерин эи са-мында чугаалап көрүп ту-рар аларган. Язы-бүрү ху-ралдары болгаш хемчегер-ин аяда көрдүнгөн кален-дарынык план өзүгээр эртен-дерин чурумчуткан. Бо сорул-галарга суббота хүнерин ажилдары көмүздүн, Бюро хурадаларына чугаалап тур-рар айтирлары ээзетке-ш, айтирлары белектэ-рин ажиткени.

Кадрларын шипи алырын, таарыштыр тургузарын, ки-жиздерин экижанды хемчег-лерин ап турар. Ам партиа организастаарынык секре-тарларынык 95 хуузу, ажил-агы удуручуларынык 90 хуузу дэди, дооспаа дэди база ортумак эртенгик. Олар-нык хей кезин политика та-ламын биле башка, шипи-илалдык, ажал-херек биле, ажал-агылык, организасты, кижибиледе ажилдаарын-деге чорудуп болур кижи-лер болуп турар. Илеткеди и-дэге шиптирлери аттарык и-дэге аш-ч-ажылдык адал: сүт ком-бинадынык, кооперативти унчелтир, харылаанык хоор-ай бедилерин партиа органи-застаарынык секретары

лары В. Ф. Сумеников, Т. С. Намчак, Т. Д. Чамон, ала-рынык фабрикаанык, тууду-кескери болгаш констру-кциялар заводуну, № 48 ТЭ-ни, аш-ч-ем садымнык уду-ручулар Т. П. Пургина, В. А. Попов, Б. И. Алексин, М. Р. Еремцова.

Ынчалза-даа партиа ажи-акты хоорай комитетини ажи-акты стилинде чептестер ам-даа бар. Хоорайнык эконо-миктиг болгаш социал хөг-жүлдениге хожулаашкын-нар, илеолотуг болгаш өскө-дэ ажилдаа чептестер чо-гумна харин дика хей кезинде оон-биле тайылбай-латтынып турары конферен-цияга айттыган. Чижэ, ажилдык дорт организаста-арынык орнуна хей хурадал-арттирер, катан шиптирлер хүлээп алыр чоруктар бар. Албан-дужаадалык кижи-лерин чугула херек эвес таары-галарда, чамдык хары-даа хүнде чангыс эвес удаа, кыйгыртар фактылар бар. Мындай чүүлдер ажилда-чыларынык үеи хей үнүп, оларнык ажилды ханы эн-илетп көрүнгө, күсөлдөни-хылаадын чоругарына таар-ымчалык байдал ээзетке-ш. Совет болгаш ажал-агы ор-ганнарынык кылы чүүлдерин хооромк бодуга ап турар таарыгалар база бар. СЭКП хоорому, оң кылди-тери хүлээп алган шиптир-тер күсөлдөни, коммуни-стерин шүгүмчүлөдиг са-

налдарын өзүгээр ажал-хе-ректин боттанып турары-нык ам-даа чептес кон-трольдап турар. Ап чору-дуп турар хемчегер дугайык-да чонга дыналары ам-даа кошкан. Аппараттык ажил-агылар шиптир аш-ч-ажыл-агы организастаарына, күш-ажылдык коллективтерге дорт организастык ажилды ам-даа ээзир чорудуп турар. Хоорайнык № 1 АТБ-нде чүк саварылаанык планы күсөлт-тимейн турар. Ында чыла-гаанар-ла хой. Партиа эге организастаарынык отгөт-сон-гугаалап хураалыга ол ду-гайын шиптир чугаалашкан бис деп, автобугуруленин чолочагы В. Н. Кошелев са-налдыга айткан, мындай бергелдештирге таар-ымчыл тургузуп, хоорайнык партиа комитетди дузалап бо-лур турган. Мен бодаарымга, хооромкун чач сонугар со-стаам, оң бири секретары ажилдык байддын күчү меделерден эвес, а ол чер-лерге база барып турган, таарыжар, дузалаар боор деп илетеп турар бис деп, делегатор айткан.

Кадрлар-биле ажилда шип-тир чептестер бар. Оларга даандарган ажал-херек дэши, партиа ажиакты күрүнэ са-ныгыла-турмуш сажыры дэши негелдени хооромкун бюроз чоругу денкелег тургуспаан. Оон түнелде чамдык уду-ручуларын, партиа органи-застаарынык секретарыларын

партия кижигүндө уду-рер, албан-хүлээлгенин хос-тар ужура таарышкан. Конференциянык доктаалы-нда ажилдык стилин сайы-рагыйжыларын кичээлгенин улгаттырарын хооромкун чач составында негези.

СЭКП обкомуну бири секретары Г. Ч. Ширини кон-ференцияга чугаагына эш Ю. В. Андроповтун Меделев-ни республиканык бүгү ажилдык чептерин илет-дүтүлүп лектерини де-мост-рарын шиптеди ап шылдап турар, кижэ, Элегес-Асынык туубу заводу 1982 чылда 28 миллион туубуну чедир бер-бүн, Күш-ажылдык бугуру-лүчүлүш улам бажы-лаар дэши карак кызыл күш-ажыл болур. Кижэ бүрүз маказ бодуну тургузун ээзир, Меделевде айтты-ган сорулгаларын боттанды-рынга дорт киришкен турар ужурул. Республиканык улуус ажал-агыны чогумчалык, ден-доски ажалдап турар деп ол чугаалап. Экономиктиг болгаш социал хөгжүлдөни-ге бо чылдагы планир күсөлт-тирер. Наймысалаан ажи-акты чоннары маааа төлөтп-нүлүп кирип турар. Ын-чалза-даа ажилдыкты аш-ч-ажылдык аналитик, негелде-лиг, шүгүмчүлөниг Эзу-биле көрүп, элчелгил сорул-галарын тода айтир ужурул бис деп, партиа обкомуну бири секретары уламчалаан. Хоорайнык партиа органи-

застаарынык чугула сорул-галарын бирээзи болза эко-номиканы бидилгил удуруту болур. Эң ылыгыны фондэ-дизмиче кичээлгенин улга-тырар херек. Улетир күчүд өскөй, ам ол бугурулгелерден бодунары-биле хей продук-цияны алыр апар. Чыл иш-тинде кол фондлар 5,3 мил-лион рубльге өскөн болза, кол фондларын бир ру-блинге онааштыр бүдүргөн продукция мурунда чыл-дынга деңгээрге 5-ле кө-пөскө өскөн. Бир эвес фонд этгидилгиз чангыс-ла көпөскө өскөн болза, оон түн-елде 500 муң рубльдин продукцияны иемей ап болур. А херек кырында кол бугу-рулгелер бугуруле күсөлт-тир шиптеди ап шылдап та-лар турар, кижэ, Элегес-Асынык туубу заводу 1982 чылда 28 миллион туубуну чедир бер-бүн, Күш-ажылдык бугуру-лүчүлүш улам бажы-лаар дэши карак кызыл күш-ажыл болур. Кижэ бүрүз маказ бодуну тургузун ээзир, Меделевде айтты-ган сорулгаларын боттанды-рынга дорт киришкен турар ужурул. Республиканык улуус ажал-агыны чогумчалык, ден-доски ажалдап турар деп ол чугаалап. Экономиктиг болгаш социал хөгжүлдөни-ге бо чылдагы планир күсөлт-тирер. Наймысалаан ажи-акты чоннары маааа төлөтп-нүлүп кирип турар. Ын-чалза-даа ажилдыкты аш-ч-ажылдык аналитик, негелде-лиг, шүгүмчүлөниг Эзу-биле көрүп, элчелгил сорул-галарын тода айтир ужурул бис деп, партиа обкомуну бири секретары уламчалаан. Хоорайнык партиа органи-

Капитал туудуга удуу чеп-тестер-биле моон сонгар эл-тепир орай арга чок деп, оратор айткан. Күш-ажыл-дык, күрүненик салгыла-туру-мун партиа хооромку күш-те-дирип, байдалды эдер дэши бугу хемчегерлер алыр ужу-ругу, Кол-ла чылдаган-ту-дуг ажилдык партиа ажи-акты удурулганын кошкан. Тууду-жу кадрлар ам-даа ээзир чеп-тес-дэа бол, дыка немешкен, материал-техниктиг ханды-рылга дорайтай бербэ-не болбай. Ажалды эки органи-застаар, шиптир чүүлдерин тодарары, дарый чыла-дыр, ажалды удурулгуну стил-методун өскөртүп, сай-зырагыйжыдар херек.

Хоорайнык агаарынык иш-терини ээзеткедир таар-ым-биле сонгарлаптайн кы-лып чорудуп ужурул хемчег-лерге Г. Ч. Ширини докта-ган. Уш чыл иштинде 56 жо-тедьнаарын хаган, ынгала-даа кылдыр ажалдар хей, оларын дүргөн боттандыр-херек. Хоорайжыларын са-дыг, коммунал-амыдрал хан-дырлаагынык айтирлары эки шиптирлээр дэши, хоор-омкун кылдыр ужурул ажи-актыны дугайын, илеолот-тук, кижибиле айтирлары-нык чугула сорулгалары-нык дугайын ол база чуга-лаан.

Партиянык хоорай конференцияга хүлээп алган шиптирлер ажилдаарына чач иди болур. Чептестерин бүгү талаагы аналитик көргөн, бар арга-курал-агыларын айтканы, коммунистерин ажил-херекти улам экижанды дэши чүткүдү—кызылчылдар беш чылдык төмүзүгө чедир хойну кылды, Совет Тыва-нык 40 чыл оюн чедикшиктинг уткуп, оларын муру-нунда турар удуу сорулгаларын күсөлдөни шылдар дээринге бугурулди берип турар.

А. ДЕМБИРЕЛЬ.
«Шынык» тускай корр.

ӨГ-БУЛЕНИНҮ УЛУУ

1951 чылда Улуу, Биче Орунтар, Кызыл-Дар, Коп-Сөөк болгаш Хемчик уну ол ычнаар чурттап турган араатар күш-ажылдык демин кадып, колхозташканын. Ычан Сүрү Хертек кол-лективтиг ажал-агынык үн-дөилекчилеринг бирээзи болуп, баштайгы колхозчу-ларын санынга кирген. Ола-ла чылын колхоз кижигү-нүгө кирген араатарнык нияти онуге салган малдар-ында саар инектерин аш-ч-ажылдап, Мажаалык деп черге сүт-бараан фермазын органи-застап тургускан. Ферма-га коммунист Сүрү Хертек баштай уш саанын, бир ка-дарым баштайгы уде ажал-дап турган. Олар салган сү-дүн тыртып, хойттактар, оон хаймындыр кылган саржаны, курдап кыдырган ааржыны, колхозтун аш-ч-ажылдык складына дужаап тур-ганар.

Сүрү Хертектин уруу, ычнан школачы Чечек—а-вазынык бугурула дузалакчы-лы боу берген. Ол Кызыл-Дар чеди чыл школазын чедикшиктинг дооскан соонда сааныч болур дэи күсөл-чүтүдү оң сөткил-сагыжын амыратпаан. Өскөн төрөзүн колхозунга ажалдап артар дугайында бидиринишкенин комсомол комитетинде кири-ген. Сүт-бараан ферма-зын комсомолчу аныктар-биле бажыглар, күш-ажылдык коллективтерин тур-гузары калбартып дугайында ВЛКСМ обкомуну докта-алында дүштүр комсомол комитетди Чечекти биди-ринишкени биле чептешкен. 1961 чылда күзүчү-де авазы пенсиялап үнел. Ол авазын солуп, саанычыл кирипкен. Бот-тускайлап ажалдаары белин эвес бол-ган. Берген планирны, ал-

ган хүлээлгелерин күсөлдө-ринге бедик харысалагыл болуру негеттинип кээр.

Сааныч кижи өртөн эрте турар, кезжэ орай чедир ажалдаар. Чүгө инектер саар эвес, төртүтүнгөн бы-зааларынык ошпа кирип, до-рукуме азырап, карактар дэши кылдыр ажал-ла хей. Алыс чамыдан мал аны-лынга өскөн-даа болза, чо-гум ажилдык бодуга хүлээп ап, хол-биле туруп кириптер-гер бол-ла тыттып кээр бол-ган. Ол бүгүн ажал эрте-ринге ону мурай ажалдаан сааныч эш-өөрү, аады арга-сумелерин берип турган. Ылангы инекти төрдүп, чаш бызааны доруктуруп, аш-ч-ажылдык хүлээлгени чедир негизин чарып азы-раарына авазы оң башчы-лы болган.

Фермага ол чылын комсо-молчу кыстар немешкен. Комсомолчулар Чечекти баштай комсомол бөлүгүнү дүштүрчүлүгө сонуп ал-ган. Хүлээлгени харысала-гы ажал-агы-биле кады хой-нини даалта база бар болу берген. Кады ажалдап ту-рар эш-өөрү, коллектив иде-гел-бугурулган болгонда, даал-ганы ак сөткилдиг күсөлдир херек деп, ол шиптирлеп алган.

Бир катан фермазын аны-ктары-биле кады комсомол организастаарынык ажиак-тылы болуп эртен. Ферма-га аныктарын кезиктир-шканын ажалдап дугайында сааналды ааа Чечек кири-ген. Ону өскө эш-өөрү бир үн-биле деткени. Дараазында чылды кезиктир шканын салбыры ажалтыгын. Алаа өөренип күсөлдиг түгө аныктар эвес, харын удуу улустар бөзүн бар болган. Хүндү ажалдаар, кезжэ

өөренип. Оң-биле кады өскө хей-ини ажалдаары база кылдыр. Шап, кынуа бу-руз үнелгил, халас өрттирер арга чок аларган. Чечек Сал-чаковна Иргитти күш-ажылдык амыдралы ычнаар эгелээн.

Оон бээр 22 чыл эртен. Чангыс коллективтер, ол-ла ажалдык ычча чыл ажалдап деп күсө, мындай-ла амыр эвес. Бо уелде ферма сай-зырап өскөн, саанычтын бил-ли-мергесили, арга-дуржу-галы бөдөн. Ол ам анык-тарнык дагынычкысы, дур-жугалыг, бедик көргүзүлүг саанычтарынык бирээзи.

Амгы Эр-Хавак сүт-ба-раан фермазы чүгө «Тэ-ли» совхозтун эвес, харын районда эң улуу ферма. Ын-да ам 21 сааныч, 6 инек ка-дарымы, 4 бызаа ажаакчы-сы, мал өскөн, зоотехник болгаш экижанды мергески-дик кижи ажалдап турар. Оң төвү өзүл чаагай-лаан. Бедик бөлүтүлүг элек-три чырымы биле хандырын-ган. Ажилчынаар чаагайы-ды туттунган ийи аал ишти чурттаар бажынаарлыг. Ра-дио, телефон харылаагыл, телевиэорну көрүп турар. 25 уруугар турар асли-сад, клуб, эмилге пункттуу ажалдап турар.

Төлөвиле-биле туттунган каяаларда инектерин элек-три-биле саап, механизация-ны ажалдап чептирп турар аларган. Фермазын чайлаан база-ла сууржун байдалы шиптирлери, электри чырымы улапкан, бажычыны тууду эгелээн. Чечек Салчаковна коммунист күш-ажылдык шиптирлери бедик атты он ажит чылдарда бугурулдиг бадитпап келген.

— Мээң ажалдап турар

Э К И ТҮННӨЛДӨР

Республиканык мяш ажал-агылары бо чылын 116 тонна тагга тооруу, 100 тонна чыжырганын саага өстүргөн 12 тонна кат-чимисти чымп белектээн.

Чыжырганын өстүрениге болгаш ажаап алырынга Ча-даанынык мяш ажал-агыны эки ажалдаан. Олар бо чылын 55 тонна чыжырганын чымп дужааган. Ол дээрге, чөөн-хемчикчилер идыг хой ду-жүттү бир дугаар алган-дыр.

Бистия дыка хей мяш ажал-агылары бо чылын чедикшиктинг ажалдаанар. Кызыл, Каз-Хем, Тожу, Чөөн-Хемчик районнарынык мяш ажал-агылары кол көргүзү-лери күсөткенер.

Кызыл районуун арга-арыг ажалдаачылары 260 тонна снгенин белектээр планын 324 тоннага күсөткөш, совхозтун мал чепи белектелгени дузала-шкан. Сад кадын 12 тонна-ны чымп, районуун садыла-рынык кирген.

Тожуну лениктери база багыт эвес ажалдап, өт от-тары 700 килограммын ду-жаар планын турган, 880 килограмм кылдыр күсөт-кенер. Тагга тооруу 6 тон-наны белектээр болган ону чырып чызып база чорудар деп планнаанар.

Оон-биле мергештир мяш ажал-агылары боттарынык дузалаа ажал-агынык хөг-жүлдениг кичээлгенин сал-ган. Мийистыг боа мал болгаш хой, ошкү смиртип өстүренин, ары азыраары чорудуп турар. Амгы уде бистин дузалаа ажал-агы-ларында 115 боа мал (олардан 22 бызаа алдыган), 200 ажит хой, ашкү бар.

В. ПШЕНИКОВ,
Ыл ажал-агы министр-ствозунун план кылдызын начальниги.

Э К И ТҮННӨЛДӨР

Бодунуц онаашкан ажи-агына ам чылдык-аа эки көргүзүлгенин чедип ап кел-ген. Ызылдаан инектерин бирээздөй-не 22 чыл дүргүзүлдэ 34760 кило-грамм сүттү сагган. Нияти-зи-биле ажалдап келген чылдарында 278,8 тонна сүттү сап, күрүнгө дужаа-ган. Сааныч ол-ла чылдарда 400 ажит чаш бызааны до-руктуруп өстүргөн.

Он беш чылдарынык дур-гузунда партиа ажилдаан бедик харысала-биле күсө-дип келген. Амгы уде оң партиа ажилдаан чеге-мананы ажилчынарынык уруугарынык өөредилгенин болгаш кижизилдигин ха-рымылар. Ол коллективтиг ажилчынарынык 48 уруу-лары школада өөренип ту-рар. Ясли-садта 31 уругун доктаамал хайгааралга ап турар. Школа, ясли-сад бол-ган адал-ишкел биле хары-лаагыл ажалдап, ол даалта-зын эки күсөлдип чорудуп.

Чечек Салчаковна боду 8 уруугарынык иези. Эң удуу—Салбайкы школа дооскан. Кызыл хоорайда ажалдап турар. Артыкнары аны-агы класстарда эки өөредил-гелиг.

Өг-буленин өзи Дуун-оол Иргит бага ол-ла фермада 22 чыл инек кадарып кел-ген хоочунарынык бирээзи. Оң күш-ажылдык үнелеп көрөш, совхозтун дирекция-сы эртен чайын Москвада Улуу ажал-агынык чедикшиктинг делегате-личне баар халас пүткө-биле шаңаан. Ол анаа чо-рааш келген.

Б. БАРБА.

М. С. Симакова — эмил-ге шүгүмүндэ 36 чыл ажал-дап чоруп арга-дуржула-дык курстары дооскан республиканык эмилгелерин кудай, боосаа, дүмчү аа-рыларын эмээр салбыры эртелекчилер эгелээн болгаш бөгүнгө чедир мында ажал-агылашкан. Оларынгологоту берге болган нарын мерге-жилни хей шиптеди аш-ч-ажылдап ол бодуну билин доктаамал бедитишаан, кы-зымак ажалдап келген.

Оң эртелекчилэр салбы-рында кулак, боосаа, дүм-чүтүдү хой азы арылгал-арын чедикшиктинг эмил-гелерин кудайны кылдыр. Салбыр аарыг кижилерин кыттырып эмээр 36

орунуун. Мария Семёновна салбырынык ажилын биди-ли-биле удурут, чач ажал-дап келген анык специал-терин дөткөн. Бидилмес чүүлдерин байлак арга-дур-жулазында оларга тайыл-бырлап берип турар. Ажык, чаагай сөткилдин, мерге-жилне ханы бедирини, бо-дунга болгаш өскөлөргө не-гелдени дэши ону кады ажалдап турар эш-өөрү хүн-дүлээр, аарыг кижилер аа-аа идгээр, бугурулээр.

Оон аңгыда ол респу-блика эмилгелерин хой кижил-лиг коллективтер херээж-нер чөвүлгенин 19 чыл дур-гузунда содужула чок уду-руп келген. Чөвүлел чоокта чач мында профэвиле ком-

теди болгаш сестралар чөвү-лели-биле кады эмилгелерин хоочунарынык болгаш анык тускай эртенгилери-ни чанчыл болган ужура-жылгазын ажитып, солун организастап арттирген. Чө-вүлел эмилгенин хана со-лунунар конкурстарын (чыла-дын катал) болгаш салбыр-лар аразынык социалист-чарыкын түңүзүргө кир-жи, оон-даа өскө ажалда-рын кылды чорудуп турар.

ЧУРУКТА: М. С. Симако-ва (оң талазында) болгаш бажы шарымы салбырын-ник сестразы Е. М. Винокурова ажал үенинде.

Ю. КОСАРЬКОВТУҢ ФО-ТОЗУ.

АШ-ЧЕМ ПРОГРАММАЗЫ — БОТТАНЫШКЫНДА

Грузияда чер иштигиз иизг сугларын хөйү биле ажалдап турар. Дешпигелеринг технологияларынык шап-каны шиптедиг алырнык аргы-биле камналыгы болгаш хумагалыг болуру дэши, көдэ ажал-агы продукцияны чидирини кызыраар болгаш оң шип-паны бедилери дэши демисел—көдөни ажал-агынык мурунда чуртту-Аш-чем программанын салган чугу-ла сорулгалары.

Абхазия иизг суглар-биле онза бай-лаа. Ынчалза-даа ук сугларнык хой нуруузу ызы-бүрү минерал болгаш дус холуматары, оон ужурунда идыг холуматтыг сугларнык дачып өрткен холлаыларынык ишти удаайн балар-ла, дадарып каар. Ынчанган идыг сугларны ол хөвэр ажалдаары таары-ча чок. Ук айтирнык шиптирлээрине Грузиянык В. И. Ленин атыг политех-никтиг институтунуң химия кафедрасы-нык эртенденери дузалашкан. Чүд дээрге, олар иизг сугларны ызы-бүрү минералдардан болгаш дустардан арылгар тускай херекселди чогадып кылганар.

ЧУРУКТА: Киндескиник чылдымдала комбинады үшкү хүн бүрүзүнде-ле 20 тонна помидорларын болгаш огурунтер-ин берип турар. Иизг сугларнык дуза-зы-биле өстүргөн продукцияны ногаа ажаакчылары Светлана Шаматава (он талазында) биле Жанна Пиния ажаап ап турлар.

И. ЧОХОНДИДЕНИК ФОТОЗУ.
СЭТА-нык фотохудожысы.

БОТТАРЫНЫК КУЖУ-БИЛЕ

«Сая» совхозтун Сесерил салбырынга ногаа өстүрер тускай бригадыны тургузар деп шиптирлээр. Ызы-бүрү ногааларын тарып өстүрениге ол чер конук таарымагалы. Мурунда чылдарда ажаа ногаа бригады турган. Ынчалза-даа оң ажилды шипи организастаагындан ол ажалдар ара каталыг турган.

Суурнуң турткачалары ногааны боттарынга тарып өстү-рүп ап турар. Женя Минстрикова, Галина Манчак, Дадар Чимит-Дорж, Тамара Аймы олар чыл саңында ызы-бүрү ногааларын тарып өстүрүп, багай эвес дүжүттү ажаап ап турар. Ол дээрге, черини бермечидир.

Кожавис «Кара-Хаак» совхоз чыл саңында хей-хөй но-гааларын өстүрүп, оон хөй орулганы ап турар.

Сесерил уунга ногаа тарымынга суг четчир. Ол суг чайын ажаа-ла халас атып чайлар. Ону ажилдап алган, ногаа өстүрер деп турары чептүт айтир. Школазын өөреникчилерин чайгы уде ол ажилге хаара туудуп, органи-застаар болза база эки. Интернатта турар уруугарга чыл саңында совхозтан картофельди садып ап турар. Ону боттарынык күжү-биле өөреникчилерин бугуруле бригада-зын организастап тургусаң, өстүрүп ап болурун аргала-ры бар. Ол ажалды келер чылын ычнаар организастап бо-лур шканын дирекциясы өөренип көрүп чугула.

С. УДУМБАРА.

Салбырынга ногаа өстүрер тускай бригадыны тургузар деп шиптирлээр. Ызы-бүрү ногааларын тарып өстүрениге ол чер конук таарымагалы. Мурунда чылдарда ажаа ногаа бригады турган. Ынчалза-даа оң ажилды шипи организастаагындан ол ажалдар ара каталыг турган.

Суурнуң турткачалары ногааны боттарынга тарып өстү-рүп ап турар. Женя Минстрикова, Галина Манчак, Дадар Чимит-Дорж, Тамара Аймы олар чыл саңында ызы-бүрү ногааларын тарып өстүрүп, багай эвес дүжүттү ажаап ап турар. Ол дээрге, черини бермечидир.

Кожавис «Кара-Хаак» совхоз чыл саңында хей-хөй но-гааларын өстүрүп, оон хөй орулганы ап турар.

Сесерил уунга ногаа тарымынга суг четчир. Ол суг чайын ажаа-ла халас атып чайлар. Ону ажилдап алган, ногаа өстүрер деп турары чептүт айтир. Школазын өөреникчилерин чайгы уде ол ажилге хаара туудуп, органи-застаар болза база эки. Интернатта турар уруугарга чыл саңында совхозтан картофельди садып ап турар. Ону боттарынык күжү-биле өөреникчилерин бугуруле бригада-зын организастап тургусаң, өстүрүп ап болурун аргала-ры бар. Ол ажалды келер чылын ычнаар организастап бо-лур шканын дирекциясы өөренип көрүп чугула.

С. УДУМБАРА.

БРАККЫ ЧӨӨН ЧҮКТЕ

Ч а а м и к р о р а й о н

Судук суураа чач микро-район тууду эгелээн. Бажы-нарык тавар салдыра, оон чамында ыштарын бөзүн үрөсөй турар. 12 аал ишти чурттаар бажы чурткачы-ларга бүгү талаа-биле таар-ымчалыг кылдыган.

Байкал-Амур магистраль-дун чөөн участогуна демир-орук бедилерин ажилдаачы-ларынык чок хире өг-булдерин келер чылын чач бажынык көжөлдөр.

Ю. ВИТРИШКА.
Суулу.

БРАККЫ ЧӨӨН ЧҮКТЕ

Байкал-Амур магистраль-дун чөөн участогуна демир-орук бедилерин ажилдаачы-ларынык чок хире өг-булдерин келер чылын чач бажынык көжөлдөр.

Ю. ВИТРИШКА.
Суулу.

Арга иштинде «столоваялар»

Кылын хар чааптарга, запо-ведниктер оодар-бечиринде чептериле шлдеринге элек-тер, хуабастер, хааванар, изюблар баар кокл-оруктар-ны мыап-ла иеп бээр. Еврей автономнур областык камга-лалдыг дөрт казакшиктинеде арга иштиде идыг ызылгыл чептериле столоваяларын тут-кан. Ол казакшиктин 200 муң гектар черин ээлеп турар. Ан-мен оортан бодуга таар-жыр чептиш боу тып аар.

Күрүненик а

АЙЫЛ ЧОК ЧОКУКТУН

Делегей байдалын чидигеи бо уезиде Варшава Керээниң киржикчилери кутурунелири бир демитг кезе-лишкени, социалисттик чурттарнын аразында кады ажылдажылганы улам кал-бартыры кол чүүл болуп ту-рар. Эрткен неделенин бо-лушкуннары ол бүтүнү бо-луп бадаткан болгай. Со-циалисттик кады ажылдажылга болза, тайбынны болгаш улустарнын айыл чок чору-нуң күчүгү фактору болуп дээрзин олар бадаткан.

ТАЙБЫЦНЫ КАМГАЛААРЫНГА ШИИПТИРЛИГ

Делегейниң ак сепкидигеи миллион кижилериниң салым-чолуга харым-ышкы, «Першинг-2» болгаш «Пантер» ракеталарын Барыш Европада тургузуунга удуз хемчеглерин делегей неделенин декабрь 4-тен 12-ге чедир эрттирер шийтирил-Тайбынны Бүгү-делегей чо-вулелин хулап алган. Ол не-делге хамаарышкан массалыг митингилер, демонстрациялар, оттар кысыл алгаш кылаш-тар кыскалар, конференциялар болгаш симпозиумнар бүтү делегейде калбарган. Оларны киржикчилер ий-агы-агы хэр-пазым чү-дүлгелг болгаш политиктик байдалыг миллион-миллион кижилер кижиги төрөлгөтенге ракеталаролут дайын-биле кыжанын өскүдүкчүлери —

күрүне ажылдакчыларын кыды кылган меделелениге ха-маарыштыр ол күрүнелерин каттышкан Чексекитг Күш-териниң практиктик ажал-чо-руулгазын айттырларын анаа чутаалажып көргөн.

Комитеттин хулап алган шийтирилери Варшава Керээ-нин киржикчилери чурттар-нын камгаланып күчүзүн улам быжылгаарына, ол Керээниң киржикчилери күрүне бургузун шеринин-даа, каттышкан Чексекитг Күштерин-даа да-йынчы арга-шынкыни бемде-лениге дуулаар дээрзин ол ху-раал дарталаан. Болгария-нын камгалала министери, армия генералы Д. Джурев, хула-дыг түкүленин удурун тура чутаалаан, СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президи-умунун Даргазы Ю. В. Андроповтун Меделелени комитет чалгыс үн-биле дөткөз бол-гаш дайын айылынын кол үндезин болуп турар АКШ-

тык болгаш НАТО-нун поли-тиказына практиктик ажал-чорудулгалары-биле харым-лаарына беленин илереткен. Каттышкан шериг күчүзү, Варшава Керээниң каттыш-кан Чексекитг Күштеринин дайынчы арга-шынкыни күрү-не чүктүгү режиссирге күштеринге удуз салдары чедир турар болгаш социалисттик дем-кат-тыштырылга чурттарына удуз шериг күчүн ажылгаарын болдурбазыне империалист-тик күрүнелерин удуздук-турларын албап турар, Барыш чүктүн массалыг информат-циязын хемчеглерин ол ху-раалдын түкүленин таймыр-лап тура, Барыш Европада америк ракеталарын тургузу-турарына холбаштыр сома-листтик дем-каттыштырылга чурттарына айылдыг чорук-ту болдурбазынын талазы-би-ле шийтирилери хулап алы-рына оларны киржикчиле-рин чалгыс эп-сепкидигеи көргүскенине удуз кичээ-

шимчээшкенин киржикчилери-нин оон соон дарыг илдеп-кей-ли халыкшикчилери — Барыш Европада ракеталарын тургузуу шийтирилери тур-муна, коону, хой кезинин эрге-чатыргаларын улам ий-рары, анаа бузуревски-ке-дерер болган. Барыш Евро-панын бүтү чурттарында НАТО-га, Американын хон-перниге удуз шийтирилери улам өскени, оларны күчү-лүг, доктаамал фактор апар-ганын херечилеп турар.

Совет Эвилелин салдап турары ядролуг болгаш оон-даа өске чексекитг хоругдал-дайында чутаалажышкы-нарыгын чедип алыр дугайнда чоңун шийтирилери чоруу болгаш оон демисиле кижиги төрөлгөтенин кырында ди-реткен.

ДЕТКИП ТУРАР

ПРАГА. (СЭТА). СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Ю. В. Андроповтун Меделелени айткан, ССРЭ-нин болгаш Варшава Керээниң киржикчилери-өске-даа чурт-тарың айыл чок чоруун хандырар талазы-биле хем-чеглерин Чехословакия бол-гаш Куба буруну-биле дет-кип турар. Ол дугайын Ку-банын даштын херектер министри И. Мальмериниң ЧССР-ге албан бузу-биле найралдыг аян-чоруу-нун түкүлдеринге хама-рышкан, мында парлаан ком-мюнике чутаалап турар. Ону ЧКП ТК-нын Чингине секретары, ЧССР-нин пре-зиденти Г. Гусак хулап алган болгаш ол ЧССР-нин даштын херектер минис-три Б. Хнеупек-биле чута-лажышкынары чоруткан.

ТАЙБЫЦНЫ ХАНДЫРАР

БЕРЛИН. Ядролуг халап-ты чаладыр, боо-чепсекти эдере бүдүрерин соода-ры дөткөз демисиле ГДР-ниң даштын политиказын бирги чергенин сорулгазы бооп турар деп, ГСЧП ТК-нын Политбюро кежигүнү, ГДР-нин Министрлер Чөвү-лелин Даргазы Вилли Штоф ГДР-нин улус пала-тазынн ында ажыттыгын сессияныга илеткилесе ме-делген.

ХАЛАПТЫ БОЛДУРБАС!

САН — ФРАНСИСКО. (СЭТА). Ядролуг дайын уер болза, анаа тилекче-лер-даа, тилектиргенер-даа турбас — мындыг дайын бү-гү кижиги төрөлгөтенге өлүм-нүг айылдыг болуп. Бичангаш термоядролуг халап-ты чаладырында артык чутула сорулга чок. «Ядро-луг чаладырышкынары-ның геофизиктик болгаш геол-огиялык урунтары» деп темага Сан-Францискога эртен симпозиумун кир-жикчилери ындыг меделел-

СОВЕТ КОСМОНАВТЫ-ЛАРЫН АЙЫН ЭДИЛЭЭН

ПРАГА. Пардубице хоорайда «Синтезия» деп химия заводунун коллективинге со-вет космонавтылар отряды-нын шийин чоруур Кызыл тутун ЧССР-ниң ужудукчу-космонавты В. Ремек ба-йырлаптыр байдалга тывыс-кан. Чехословак-совет дайы-рал эвилелин (ЧСНЭ-ли) ТК-зын ол бектик шаңна-лын ол бугуруле ЧСНЭ-ниң ында ажылдап турар эге организациязынн кон-чут эки ажылы дөткөз алган. «Синтезияны» ажыл-ши-чидери бектик күш-ажылы чедикшилерин хой чыл улай чедип ал келген. Бо-чылын ол завод планын хуу-саа бетинде күөскөтөш, чи-этти, олар чүдүлү болгаш энергияны камнап алганы-ны күсели-биле күрүне оруулазына бир миллион крон-аппаны кириген. Бугу-рунениң ажыл-шичидеринин 80 хууун хаара туткан, эки организация социалисттик чарык бугуруле чедик-килерин чедип алырына удуз ийг болган. Күш-ажылдын совет муниакчал-арынын чарыктык методта-ры пропагандалаарына, Советтер чуртунун амыды-ралын коллективке таныш-тырына заводта удуз ки-чээтенин салып турар.

КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛ-ГАНЫН УЛЕГЕРИ

СОФИЯ. БУР биле ССРЭ-ниң аразында кичи үлөтүр талазы-биле кады ажылда-жылга чедикшилерин хог-мады ажылдажылганын хар-ылааларын быжылгаарын чедип алыры эргек чуту-ла.

Америк шериглерин Гре-надаже шуртуп киришкени-ни, Никарагуага удуз ар-рессияны АКШ-тың белет-кеп турарын, Кубага ха-маарыштыр оон ууук чок кыжанышкынын ЧССР биле Куба шийтирилери буруу шалканыр. Топ Америка-ның тускай догунаан кү-рүнелеринге хамаарыштыр Вашингтонун чорудуп ту-рары хартачы болгаш иш-тин херектерин холгаар-лаарынын политиказы бөм-бүрзектиг ую девискээринде дүшкүрүлүг чоруктуу күш-телип турарынын кол чыла-гааны бооп турар. Оон-биле холбаштыр министрлер им-периализмге, колониализм-ниң, сөөк-агы ылгаар чорук-ту болгаш алпареттиг бугу хемчеглерин удуз, хос-талга, хамаарышпас чорук, социал дөшмөтлөргө дөткөз база салым-чолун бугу тус-кай шийтирилээр эрге дөткөз Латин Американын, Азия-ны болгаш Африканың улустарының демисиле иле-ап-сепкил каттыштырылга-зы илергейлээр.

ЧУРУКТА: Нью-Мексико штаттын шериг баа-зында «Першинг-2» деп ракетаны шылап турган

СЭТА-нын фотохрониказы.

жүп турар. Болгар болгаш совет ведомстволар, инсти-туттар болгаш бүдүрүлгелер бо беш чылда пост-тавылар-ны болгаш аргыларын чача хемчеглерин, ол шыкаш даштын трикотаж бүдүр-генин хергелээр шенелде шутумнары кады ажылдап кылып, идиктерин амгы чаа моделдерин бугурун удуз-ренин чаа технократияны шийтээли ап туралар.

Софияда хеп болгаш поста-тавы институту Совет Эви-линиң ол шыкан өртем-шынчилел институттары-биле болгаш организациялары-биле эртем-техниктиг кады ажылдажылга чутула эве-но апарган. Ук институт амы-дунча ийи чурттуг-чын үлөтүрүне удуз ужуз-дузалыг сорулгаларын шийтирилээр турар.

ЮБИЛЕЙЖИ ПРИБОР

БЕРЛИН. Дрезденниң «Роботрон — Месселектрон-ик» деп улусчу бүдүрүл-гениң ажылдакчылары ийи муң дугаарыг акустиктиг хемчээтчи стенидин Совет Эвилелин чорудуп берген-нер. Ун чайлышкынары-нын бүрүткээр болгаш ана-лизээр, мыт-шимчээрни ылап хемчээр ол приборлар ЭДЧ-ниң кежигүнери чурт-тарынын космиктиг шийи-лелерин «Интеркосмос» деп программанын бугуруле кос-моска шыгдалаарына че-дикшилерин эртерин.

ИЗИГ СУГЛАРЫН АЖЫ

БУДАПЕШТ. Венгрияның Дьер-Шонрон облазында улуг ажал-агыларынн би-рээзи — В. И. Ленин атыг кооперативе хой орулга бээр яныз-бүрү адырларын

бүдүрүлгени ийиги сугларын, баазаныга организацияла. 80 градус ийиги суг чечетер тараан орижерелдерга боду-нуң чылын берип турар. Көдө ажыл-агый продукту-ларын кургадып кадырарын-га, мөөгүлери болгаш но-гааларын плёнка адаанта өс-түрениге база ук сутну ажылдап турар. Ийиги сутну килороб-биле байлашты-канынн соода анаа балык-тарың үнелиг унсаларын база өстүрүп турар.

Чер адааның ийиги сугла-рын ажылдап чорук сөөлү чылдарда венг турары-агыларга болгаш коопер-ативтерге энергияны камнап алырының чутула курааны-ры болу берген. Оон күсели-ниң республикада эрте бы-жар ногаалар өстүрер тепи-чаларынн бештиг дөт хуу-лун болгаш 1.2 миллион дөр-белчин метр ажал плёнка-лыг парниктерин, мал фер-маларын болгаш кургадылга бакчыларын чыдап турар. Ийичангыш чуртка чылдын-на 200 муң тонна хире нефти-ни камнап ал турар.

ШАХТЕРЛАРЫН ЧЕДИШКИННЕРИ

ВАРШАВА. Польшаның шахтерлар боттарынын профессинал байланышын күш-ажылы чаа чедикши-нер-биле утуп туралар. Хонукта 12 муң тонна хо-мүр-даш бээр күчүлүг чаа шахтанын ажылдала кирге-ниниң дугайында меделэ Ры-бинскиниң хөмүр-даш бассей-нинден келген. Ол болза Польшага улусчу эрге-чагы-р-ганын чылдарында туттун-ган 20 дугаар шахта бооп турар. Эрткен 11 айың дур-гузунда республиканың да-жылыра 175 миллион тонна хөмүр-дашты казып тыпкан-нар, ол дөзгө эртен чыл-дын ол үезинге деңизерге, оон 1.2 миллион тонна хой бооп турар. Хөмүр-дашты дашканд удуз садыр бо-чылын барык 6 миллион тоннага көүдөз. Адырның бүдүрүлгелеринде хонук оонадылар дөткөз амыр-ажык күсөттинип турар, ол чорук күш-ажылы аки орга-низастаанын, бүдүрүл-генин бектик сагыла-чурму-нун, машиналарын болгаш

(СЭТА).

агретаттарын анаа турууш-куннары дика кыжыгыны-ны күсели-биле чедип ал-дыган.

КООПЕРАЦИЯНЫ ОРУУ-БИЛЕ

ХОШИМИН. Вьетнамын муруну таламын кооператив чурттакчыларынн чутаалажышкыны «кооператив» деп соо быжык-биле кирген. Улусчу эрге-чагыраңыг тургустунганынн соода коллективтиг күш-ажыл чутула айттырларын ший-тирилээр дөт кады хөдөлөр чорук муруну таламын кооператив чурттакчыларынн амыдыралында улуз черин элзөөн.

Ийида ус-тымышчылар болгаш тараачынар кооперативтер чедикшилерин ажылдап турар. Чонну аш-чөм продуктулары-биле бол-гаш калбак хергелдерин ба-раанары-биле хандырына улуз роль хергелчелер кооперацияныга база ха-маарып. Амгы уеде кол-дуанда бүтү хорула районы-на болгаш көдөз община-рыга 3 муң хире ындыг кооперативтер тургускан, олар 6 миллион хире ажал-ишчилерин хаара туудуп турар. Ол кооперативтерде 3200 ажал магазинерин ажылкан, оларныкы бо чылын бараан саарылгыз 4.6 мил-лиард донгача четкен. Вьетнамын муруну чуту-рунн социал-экономикиг хөгжүдүлгенин планнарында кооператив болгаш күрүне салым улам ылай калбар-тырын көргөн. Ол дөзгө дүрүм бугуруле болушкун-дур, чүте дөзгө бодунун чуртунун бугуруле элээр апарган ажал-ишчилерин чаагай чоруун бедилери улусчу эрге-чатырларын кол сорулгазы бооп турар.

(СЭТА).

«КЕЛДИЛЕЙ БЭЭРСЕН»

Тос, он хире харлыг мен. Ол чылын кыш өрте дуушкан. Баштайгы улдуң доозулган. Дөрөнүкчүлөр чеди хонук дөштанылганында аалда-рыңа тарап чанып турган. Авам, ачам суг Ака кыш-таанча чаа көшкен сугарлыг болган. Илпээр шаттарга аалдарың өрөнүкчилер ча-даг чутурунукчелер. Мени алыр дөткөз кырган-ачам эр-тежиңи кончуп чоруп кел-ди. Дайылгама түдү хөмүгү аайлап кааш, чоруп деп бардымыс. Хемчик биле Ак аразы херин чер, соогу база шорук кынып келген, а мээң бөргүм чок мындыг. Кезек боданып чоруй, кырган-ачам чутаалады: «Манаа олур, Мыяда Мандыр-оолдарга чоруп четкеш, бөртөн ачы-лап эккөйиң. Шынаа кирер чоруум бар. Ол чорааш де-дир эккеп бергей мен» — ди-дир.

Атеизм темазынга

Кырган-ачам-биле барык-ла карыштыр чыгыш Хедер-Хелиң чымбыртып кирип келди. Дүрүнчү-даа кон-чуг бажында бөргү-даа кон-чуг дөзгөзүлүг хириниң аалын доза чеп-биле кут-кап алган. Аалдар кезип, сузур номчуп, шо-толге каал амыдырлар, эрге чуп, ки-хирген чоруп лама чүве. Бистин даялыгыска оон мурундаа база бир киргеш, чөм дилеп чигеш, эрегезин чуп, эринерин шимчетки-лээш: «Омани-ле патни чо-он, он-ла болбаан чүвеге өө-ринип турар төлдөр дир си-лер» деп олурганын сак-тып келдим.

Кырган-ачам кара хураган кижиги бөрт туудуп алган кел-ди. Лама-биле амыр-менди солуккаш — Чыдыг бөрт ачылап эккөйдүм, кедип кө-рөм, олгум — даш, менче сунду. Хедер-Хелиң хер-тен карбаш дөткөз, бөрттү ушта соп алды. «Өске кижиги бөртү кедип болбас, куду аастыг хеп-тир. ол Кижиги келдиңей бээр шыкажыгай. Мынча кырыгыңе ону бил-бес, кааа чыткан сен, шо-толгөден салып көрөйң» — даш, хойнундан кирлиг со-юндакта ораал каан ийи, үш хире борбак даштар уштуп, часты. Тонунуң эдөөн чат-каш, каал көргүледи. — Өс-ке кижиги бөртү кеткен ки-жиги өөдөлиг чүве көрбөс, орукка хойдукам адында октадып, сора-моюнун кем-дедир. Оке хептен өкте-

Оргу-Шөлге чоруп олору-вуста, Саяк-Боразын мууну алган, кара сунука астып-кан суму даргазы Өткөк-оол Самбуугаар Ооржак утку-жуп келди. Амыр-менди сол-ушкан-ла алгырып үндү: «Олук бажында чүге ор-тукта чүве бе мон?» — деп ды-кыны айттырды. Болган та-варыдан шуптуун кырган-ачам төтүп берди. Суму даргазы бажын чайгаш: «Орунчар ам-даа херин бол-гай. Кеденгирлээ, кырган айт шыкаш, хонтак Хедер-Хелиңниң хооун чутаазы-дан чүге көрар силер. Аш-чут, кадыг-берге чылдарда араатар барын, чогуң айтты-рып, ачылаңчып чораан. Мээң-даа ачылап, дилеп кетпезин хемик чок. Анаа-ла өзүп, доругуп келдим. Саяк-Борам турда саадаар эвес мен. Сайырың куду тутсуп бады баргай мен. Ог-лук кулаа үжүк бээр, мээң бөргүм кедирип ал — даш, бөргүн уштуп берди.

Аалмыска орайтай бер-генде келдиңиз. Айыл-ха-лап-даа болбаан. Келдиңиз, келдиңиз-даа.

О. БОРАШ.

МАНАГУАГА УЖУРАЖЫШКЫН

МАНАГУА. (СЭТА). Сан-динож революцияны чаас-каазырадыр дөткөз Рейган-ның администрациязынн орадалжышкынары буу-раашкына таварып турар деп Никарагуаның национал кататп тургузушкун чаа-зын удузгучу чөвүленин С. Сан-динож амбирес медел-ген. Американын болгаш Европаның 20 чуртунун те-лозекчилери кирип турар, чакзактарга хамаарышпа ор-ганизацияларынн ында акыттыгын делегей ужура-жылганын ол чүве чутаа-лаан. АКШ-тың империали-змине удуз, чурттуг тус-кай догунаашкыны болгаш кататп тургузушкуну дөткөз никарагуажыларынн демисиле бугу делегейде миллион-миллион кижилер дөткөз турарынын хөсөткө 6.12, улустарың эп-сепкил кат-тыштырылганын айттыр-ларына тураскааткан ужу-рашкыны Манагуага эртин турары болуп деп Ра-мирес меделген.

ТРЭ биле Пентагон контр-революсун чедикши шериг болгаш экономика талазы-биле деткирин күштели-рип турда, Вашингтон сан-динож революцияны ат-алдарын бунжартар болгаш ону чааскаанзырадыр сорул-галыг хон-нугучу пропаган-дистик кампанияны калбар-ткан. Анаа удуз сүргөтүн чөсөк — чүтлө шы. Ни-карагуаның амыдыралы-биле таныжарын күзөөр бугу ки-

жилерге бистин экинвис ажал деп С. Рамирес онза-лап айткан. Бис дайын күзөөр хама-ан чок, харын оон чайлаарын орадалжып турар бис, мы-чалза-даа АКШ-тың шериг-лер биске удуз халдап бол-лур чадаас деп чүвени бил-геш, оларны калбак хама-ан чөдөдөт аррессияны ойту-р бис деп, Национал хостала-ның сандинож фронтунуң национал удузгучынынн кежигүнү. Никарагуаның камгалала министери Д. Орте-га меделген. Топ Америка-да бадат амгы уеде каан-гызында-даа артык чидиг-леген. Америк интервенция-ның кыжанышкыны дыка айылдыг. Ук айыл Гонду-раста болгаш Никарагуага долгандыр турар сугларда америк шериглеринн мөөң-нежишкени-биле холбаш-тырып улам улгадып турар деп Д. Ортега «Патри либре» журналыга интервьюзунга меделген.

Рейганнын чааза Гонду-растың дөзбөчү шериглерин Никарагуага удуз дайыгче

күткүп турар. Никарагуаның муруну таламын жожазы бо-лур Коста-Рикада чаштынып туруп алган контроволюсчу-ларын чөсөткөз болгаш деткир, ук чурт-биле Ника-рагуанын аразында харыл-зааларын улам дүшкүрөдир дөткөз ТРЭ бугу чүдүлери кылып турар. Вашингтон Никарагуанын черинде ха-мааты дайын чоруп турар деп мөге бодалды бугу де-лейге сардарын, ол ну-дугу чүтүлө сылап ал-гаш, империализмниң хө-дөлгөччилери-биле чута-лажышкынары чорууда деп орадалжып турар.

КИТО. (СЭТА). АКШ-тың Гренадада интервенцияны чүңү көргүскөни дөзгө, ындыг болушкуннарың ка-таптаазын болдурбас дээр болза, Латин Американың чурттары боттарың чал-гыс эвин быжылгаар ужу-руп деп, НХСФ-ниң нацио-нал удузгучынынн кежи-гүнү. Никарагуанын нацио-нал кататп тургузушкун ча-азаның удузгучу чөвүлени-нин координатору Д. Ортега меделген.

ЮГОСЛАВИЯГА КЫЖАНЫШКЫН

БЕЛГРАД. (СЭТА). Ита-лияның Сицилия ордулууга америк чалгынын ракеталарын тургузуп эгезин Югосла-вия улуг кыжанышкыны болуп турар деп, Югосла-вияның Коммунист эвиле-линиң «Комунист» солуну-нун таймырында бижээ. Си-цилияда тургузуп турар ор-тукмак ыракшыдын ядролуг америк ракеталары НАТО-нун Европада стратегтик күштерин улам-на улгагаты-рып, тайбынны хөдөнгө ке-дерей удуз айылды болду-

руп турар деп, солунуң та-йымында айткан. Сицилияда чалгынын раке-талар херек кырында Евро-панын дашкаар девискээде ту-руп турар. Ийичангыш ол ра-кеталар Варшава Керээниң чурттарынын эне-не муруну таламы районнары ядролуг согушкуннарга таварыш-тырып магат чок. Сицилияда чалгынын ядролуг америк ракеталар Югославияның ай-ылы чок чорууга дөткөз кыжанышкыны болуп турар деп, «Комунист» солун меделген.

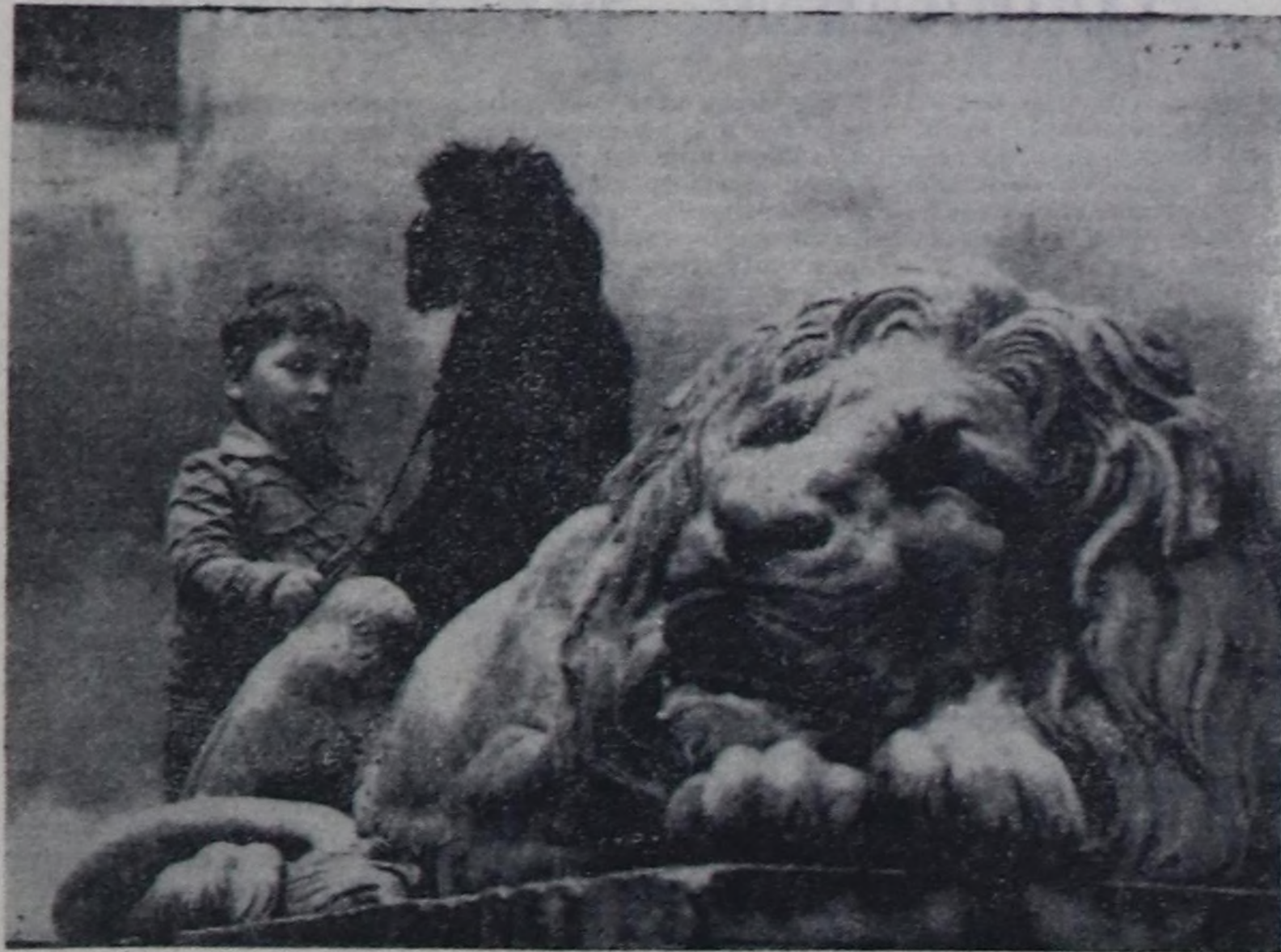

Шериг-фашистин бугу-чуртунун ханниг оауруп чадирин-кинеринге болгаш кам-хайра чок массалыг үлгүдиглеринге удураалымшынын калбак чалгыны бугу Чилини шыаа алган.

Удураалымшыны чыскаалдарынн киржикчилерин тарала сымарына эрге-чатырлар карабинерларын ажылаан, массалыг тууду хоругдалжынын чоруткан.

ЧУРУКТА: хөдөженирин Сантьягога болган удураал-ымшыны чыскаалынн киржикчилерин тууду хоругдал тур-ганы.

АП — СЭТА-нын телефотозу.

Даниил Галицкий ною Лявоту тургузуп эгелет турган, ому Лев (Армала) деп олгунга болгаш салгач-чымга аялар кылдыраады. Оон бээр ам 727 чыл дургузунда анирнык хааны — ар-мыланын дүзү-хевирин ук хоорайнын сүдө демдээ бооп келген. Ол армыланын мича хой чылдарын дургузунда калдыг болушкуннарын «көр-бөз» дээр, чүгө дээрде, Львов хоорай турк болгаш швед эжелчилеринин каа-лашкыныр-лаа, Богдан Хмельницкийн эрес-дидим казактары-лаа, Октабрийн социалисттик Улуг революция-зынын, хамааты болгаш Ада-чурттуң Улуг дайыннарын болушкуннарын-лаа утпаан.

Хоорайда нийти-биле адым муң ажы: армыланын дүзү-хевирлери бар.

ЧУРУКТА: Лявотуң архи-текторлар бажыныч кирер эжиткин чамында узуп чыгар армылан. Ол болза XVI—XVII чүс чылдарын архитектура-зынын тураскалы болур.

Б. КРИШТУДУН фотоу. СЭТА-ның фотохрониказы.

ТАЙБЫҢ-ЫРЫВЫС

САЛЫМ-ЧАЯННЫГЛАР

Кызылдын уран чүүл учил-дешинче хой-ле бичин уру-лар шуужуп турар. Оларнын өөрүшкү-хөгжүм-даа кан-чаар дээр — кушкыштар дег, мыжыражыр чүе!

Тайбынның болгаш найы-ралдын иделгидик туз туду-чузу — бистин күчүлүг, улуз чаагай, хой националдыг акы-думма улаустары Совет чур-тутуштун уруг-дарын ылаат хөгдүт, аас-кежиктиг болбайт канчаар. Чүгө дие Төзүн чурт, Коммунисттик партия бүгү-ле бужунг чаагай чүгү-дери бодунуң бүрүн эргелит хамаатылары — анык сал-гакчыларга тургузуп берип турар болбай.

Боларнын аразында бир-ле битежек, ындай болза-даа кончуг эрес, мерген, опан-чипин, эрес-шооаа карактар-лыг, борбек кара оолан өрү шурагылаш:

— Бистин класс черле бирги черин алыр-дыр ийин! — дигей каал чор.

— Адым кымал, оглум?

Кижик менче канчаар дээр чоор дүзүң, сезиктиг көргөш, база-ла эрестин кончуг харыылады:

— Саша Ондар.

— Эр-хей! — Ол кайнаар баарына о?

— Уран чүүл училдешинче, бистин школа анаа барыл тайбын дугайында концерт болгаш чуртан чуртуктар дегелгези көргүзөр. Барып көр силер бе?

— Ол хире солун түвени көрбөй канчаар ийик, көөр, көөр.

Шыны черек, Кызылда уран чүүл школын ажалдап ту-рар деп чүвени чамдымыс билбес-даа чадаваа боор.

Уран чүүл школын 1978 чылда-ла ажиттыган ажал-

шонуп турар. Оон адаанда мынча деп бижип каан «Де-легейге атомнук бомба чазыл-дыртпас бис!».

Уран чүүл школынын өөреникчилеринин тайбын дугайында турган чуртуктарын бир ханада дегелсеп аскап. Кончуг солун дегелсеп! Бо тайбын хунуге чыгылап ууг, биче кижилер оң баарын үр-ле үймерлежип тургулаан.

Чурулга башкысы Сергей Монгуш өөреникчилеринин чу-раан чуртуктарын, оларнын уткаын көрүктүзүгө тоюш-тырып, тайылбырлаан турган. Бир чурукта-мүтүр беш-адыр ортузунда-бөмбүрүк, ому че-лээш хүрээлэни. Оон ийя та-лазында-көгө-буга, чүзү-бүрүн өнөрлөп тукутар. Бо чуруктуң адым-бис тайбын болгаш найырал дээр туруш-кан бис! Ажынай Олейник чурчаны: бир-ле бужунг ияштык бургу санында «тай-бын», «найырал» деп өстөрүн адым-бургу дилар кырында бижилген. Бир чурукта Американын чагыныгт раке-тазын кажаанда-даа ушпаса, чазылбас кылдыр сандан ышта-демир илчирбес-биле чык өрт-пек каан. Ынчаар Тойбухаа Аян чурчан. А Олейн Санча-оол база-ла атомнук бомбанын шимчел албас кылдыр демир илчирбес-биле хүлээп, Сумбер-Улаа дагада чышыр шарып каан. Ол ам каян-даа шим-чел албас! Оон адаанда мын-ча деп бижип каан: «Ней-троннук бомба кажаанда-даа чазылбас!».

База бир чурук чымылг: Бөмбүрүктүн ар-мында «Тайбын» деп бижээн. Ол бөмбүрүктү долгадыр орус, негр, узбек, араб, дээр делегейде яныз-бургу аймак-соок уруугар. Оларнын ар-мында Хүн херелденип турар. Чуруктуң адым — «Делегейин уруугар тайбын чаагай, э-найыралдыг чуртпал өссүнер!».

Ол чуруктуң автору — Саша Ондар.

Уран чүүл школынын өөреникчилеринин бо делегейде тайбын болгаш найырал дугайында уран чары бол-гаш уткаын хаан чуруктар-ла хой.

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

— Эр-хейлер! — дикип, көрүктүлөр кайтап, магадан турганнар.

№ 2 школынын химия баш-кызы Мария Телес-оолов Удумбараа тайбын дугайында уруугарга таарымчал билдин-гир болгаш солун, допчу илчелек кылган. Школа чоңга акаалгаткан концерттерини акаалган Тайбынның совет фондусунче кирер деп түң-нөз.

Уруугар тайбын болгаш найырал дугайында ирлалжып тур. Эң баштай бирги класс-чылар «Адым хүнүм хүннө».

ДЕКАБРЬ

13. ВТОРНИК

БИРГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.40 — Эр-теги гимнастика. 8.55 — Мультифильм. 9.35 — О. Заградник. Фильм. 11.35 — Телемездээр. 11.40 — 14.15 Чапсар. 14.15 — Телемездээр. 14.35 — Эртем-непердиг фильм. 15.15 — «Ватра» ансамблдин кон-церти. 15.45 — Документал-дыг телефильм. 16.05 — Мар-ий АССР-ниң өөреникчи-лерин бугуруле бригада-ларын дугайында теле-очерк. 16.35 — Уралдың үш баянистери ойнаар. 17.00 — Бистин корреспонденттери-анис чуталан турар. 17.30 — Социалисттик чараш дугайында телеочерк. 18.00 — Эртем болгаш амыдырал. 18.30 — Документалдыг телефильм. 18.45 — Бөгүн делегейде. 19.00 — Хөгүт нотагыштар. 19.15 — Хоккейге деле-гей жукужышымын. Шве-циянын болгаш СССР-ниң шилиндек командалары ойна-ар. 21.00 — «Уе». 21.35 — Чехословак эстрада артисте-ринин концерти. 22.45 — 23.00 — Бөгүн делегейде.

НИНГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — Эртеги гимнастика. 8.15 — Эртем-непердиг фильм. 8.35 — Музыка. 2-ти класс. Н. А. Римский-Корсаковтун опера-тоолу. 9.05 — Француз дыл. Өөредилгениң баштайгы чылы. 9.35 — Музыка. 2-ти класс. Н. А. Римский-Корсаковтун опера-тоолу. 10.05 — Нийти биология. Куштар дугайында. Бирги дамчыдыла. 10.35 — География. 6-ты класс. Антарктида. 11.05 — Шыдыра шаколазы. 11.40 — География. 6-ты класс. Антарктида. 12.10 — Нийти биология. 9-ку класс. Микробио-логия. 12.40 — Бойдуз эр-теми. 3-ку класс. Арта хөгү-лүнүң чымыды. 13.00 — Фран-цуз дыл. Өөредилгениң баш-тайгы чылы. 13.30 — Ма-ковский — чогаалчы. 14.15 — Эртем-непердиг фильм. 14.45 — РСФСР-ниң алдыр-дыг артизи О. Эрдели ойна-ар. 15.05 — И. А. Гонча-ров. Амыдыралының болгаш чогаалчыны аныктыгы ар-мынары. 15.50 — Телемездээр. 15.55 — 18.00 — Чапсар. 18.00 — Телемездээр.

КЫЗЫЛДАН

18.20 — Кышкы спортку сезон дугайында. 18.50 — Киножурнал. 19.00 — «Азия төвү». 19.30 — Фильм-кон-церт. 19.45 — Телемездээр. 19.55 — Чапсар.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.15 — «Де-легей панорамазы». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Частный случай». Уран-чечен телефильмин баштайгы ундурлузеи. 22.50 — 23.40 — «Драматур-гия болгаш театр». В. Виш-невский — «Оптимистическая трагедия».

кыл». 18.30 — «Никара-гуа: Тиньлэринге шипити-гит чорук». Документалдыг телефильмин баштайгы ун-дурлузеи. 21.00 — «Уе». 21.35 — Хөгүт уруугар. 22.45 — 23.05 — Бөгүн де-легейде.

НИНГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — Эртеги гимна-стика. 8.15 — Документал-дыг телефильм. 8.35 — Төгүт. Өөредилге фильме-ринин программасы. «Чыл-дар болгаш кижилер». 10.05 — Н. А. Некрасов — «Мороз Красный Нос». 6-ты класс. 11.05 — Силерге, ада-нелер. 11.40 — Н. А. Некрасов — «Мороз Красный Нос». 6-ты класс. 12.10 — Төгүт. 7-ти класс. XVI вектин ийги чартында орус күрүне. Иван Грозныйн эпохалы. 12.40 — Немед дыл. Өөредилгениң баштайгы чылы. 13.10 — Эртем-непердиг фильм. 13.25 — Г. Бакла-нов. Чогааларының ар-мынары. 14.10 — Ажыл-агында чоруктук школазы. 14.40 — Концерт. 15.35 — К. Чапек. Амыдыралының болгаш чогаалчыны анык-тыгы ар-мынары. 16.35 — Телемездээр. 16.40 — 18.00 — Чапсар. 18.00 — Телемездээр.

КЫЗЫЛДАН

17.15 — «Орус дылды өө-ренип тур бис». Тыва дыл кырында өөренип турар 1-ти классчыларга теледиди-малы. 18.40 — Уруугарга фильм. 18.50 — Тыва дыл кырында делегей байды-нын допчулазы. 19.00 — «Азия төвү». 19.30 — Кино-журнал. 19.40 — Телемездээр. 19.50 — Чапсар.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.20 — Райна Кабайыраа мрлаар. 21.00 — «Уе». 21.35 — «Последняя ночь». Уран-чечен фильм. 23.20 — Документалдыг теле-фильм. 23.30 — 01.05 — «Ми-чигит хоккейге СССР чем-пионады». «Зоркий» — «Енисей».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.20 — Райна Кабайыраа мрлаар. 21.00 — «Уе». 21.35 — «Последняя ночь». Уран-чечен фильм. 23.20 — Документалдыг теле-фильм. 23.30 — 01.05 — «Ми-чигит хоккейге СССР чем-пионады». «Зоркий» — «Енисей».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.20 — Райна Кабайыраа мрлаар. 21.00 — «Уе». 21.35 — «Последняя ночь». Уран-чечен фильм. 23.20 — Документалдыг теле-фильм. 23.30 — 01.05 — «Ми-чигит хоккейге СССР чем-пионады». «Зоркий» — «Енисей».

КЫЗЫЛДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар!». 20.20 — Райна Кабайыраа мрлаар. 21.00 — «Уе». 21.35 — «Последняя ночь». Уран-чечен фильм. 23.20 — Документалдыг теле-фильм. 23.30 — 01.05 — «Ми-чигит хоккейге СССР чем-пионады». «Зоркий» — «Енисей».